

ANTTI TUISKU**Valittu kansa.****Helsinki: Warner Music Finland Oy 2020.**

Ovi avautuu hiljaisuudessa ja ihminen astuu kirkkoon. Saranat särisevät, kirkkokuoro kajauttaa, ja Antti Tuisku aloittaa. ”Mä meen kerran vuodes kirkkoon.” Aloitus on vahva, yllättävä ja nappaa kuulijasta kiinni. Seuraa tunnus-tusten ryöppy: ”Mä en tapa, mä en varasta / Mut kerran saatoin toisen kultaa nusasta” -- ”Rukoile mun puolesta” -- ”Ku en mä jaksa näistä synneistä kantaa ku puolet / Vähän morkkis kunpa se lähtis”.

Tuiskun uusi levy *Valittu kansa* julkaistiin 7. helmikuuta ja herätti heti runsaasti keskustelua ja monenlaisia reaktioita. Joitain loukkasi uuden levyn tapa käyttää uskonnollista kieltä ja kristillistä kuvastoa, toiset taas heittäytyivät lähes palvoen artistin jalkoihin ja kiittelivät häntä tästä kulttuuriteosta kuin näkönsä saaneet konsanaan. Mitä tapahtuu? Todistammeko teologisten teemojen toista tulemistä? Voiko uskonto olla *näin* pop?

YleX:n albumihaastattelussa (7.2.2020) Tuisku totesi, että hän kuuluu Suomen evankelisluterilaiseen kirkkoon mielellään. Hän käy kerran vuodessa laulamassa kauneimmat joululaulut ja lahjoittaa säännöllisesti Kirkon ulkomaanavulle. Hänen suhteensa uskonasioihin vaihtelee päivittäin, mutta hän korostaa, ettei ole tuntenut tarvetta erota kirkosta. ”Kirkko leijuu ilmassa, eikä itsekkään tiedä, mitä sen pitäisi tehdä”, kuului Tuiskun tilanneanalyysi, jota ei kokonaan käy kiistäminen.

Valitussa kansassa ei Tuiskun mukaan ole kyse gospelista, mutta usko on levyn keskeisiä teemo-

ja. Albumin keskeisintä sanomaa on hänen mukaansa ihmisyyden rehellinen tarkastelu ja tekopyhyyden välttely. Hän ei ota lukkoon-lyötyä kantaa uskonkysymyksiin vaan päättää haastattelun keveästi painokkaaseen lausuntoon: ”on ihan fine olla ihan pihalla”. Tästä positioista käsin Tuisku tuo monia kiinnostavia kysymyksiä julkiseen keskusteluun aina yökerhoja myöten. Levyn aloitus on tehokas ja tiivis re-brand, jossa artisti rikoo suomalaisen musiikkikentän käytäntöjä. ”Musta ei oo kuulunu hetkeen”, sanoo Tuisku. On aika kuunnella, mitä hän on tehnyt.

Uskonnolliset teemat eivät ole eksplisiittisesti erityisen vahvasti läsnä suomalaisessa popmusiikissa, vaikka poikkeuksia toki löytyy. Tuisku on korostanut haluavansa näyttää uutta suuntaa ja jopa määritellä suomalaista poppia uudelleen. Toki Cheekillä, Elastisella ja muillakin on tuotannossaan viitteitä uskonnollisiin kysymyksiin ja teemoihin; on alfaa ja omegaa, profeettoja ja niin edelleen. Yhdysvalloista löytyy useita esimerkkejä uskonnollisuutta käsittelevistä ja vakaumuksestaan hyvin avoimesti kertovista artisteista, mainittakoon tässä Kanye West ja Justin Bieber.

Tuiskun versio uskonnollisten teemojen käsittelystä popin keinoin on erittäin kiinnostava. Suomalaisuus näkyy siinä, että tyyli ei ole samalla tavalla julistava kuin vaikkapa Westillä. Ironia ja itseironia ovat albumilla läsnä, mutta kaikesta välittyä, että Tuisku ei säästele – hän ei säästele itseään, Jumalaa tai muitakaan. Suomalainen tapa käsitellä uskonnollisia kysymyksiä saa rinnalleen elementtejä myös muista kulttuureista. Käyn seuraavassa läpi albumin yleisiä piirteitä.

Levyllä käsitellään monia teemoja. Kaikkien käsittely ei ole yhdessä arvioissa mahdollista, joten olen rajannut käsittelyn tässä yhteydessä kolmeen: ihminen, Jumala ja yhteisö. Pyrin katsomaan sanoitusten taakse sympaattisen analyttisesti. Musiikkivideot on myös rajattu tarkastelun ulkopuolelle. Nähdäkseni ei ole mielekästä lähestyä tällaista albumia tai puheenvuoroa otsa rypyssä ja dogmatiikan yleisesityksiä paukutellen vaan paneutuen *Valitun kansan* kysymyksiin. Esiin nostettuja aihepiirejä on toki hedelmällistä peilata kristillisessä perinteessä esitettyihin näkemyskyksiin. Teologina voi myös iloita kiinnostuksesta, jota albumi on herättänyt. Uskonto yllättää ihmisen aika ajoin.

Valittu kansa kuvaa monenlaisia ihmisiä. Laulaja puhuu välillä etsijän, välillä pastorin äänellä; syntiä tehdään ja merkityksiä etsitään. Elämän suuret kysymykset kiinnostavat. Oikea ja väärä ovat yleensä tiedossa, mutta ihminen valitsee usein väärin. Levy alkaa ripittäytymisellä, mutta lopullista absoluutiota ei kuulla, vaan synti, syntisyys ja syyllisyys ovat vahvasti läsnä läpi levyn. Materiaali ei riitä yksityiskohtaisen hamartiologian esittämiseen, mutta useimmiten synnillä viitataan levyllä huonoon käytökseen ja sen tuottamaan syyllisyyteen. Augustinolaisesta perisyntiopista ei ole selviä viitteitä. Jonkinlainen *peccatum originale* toki voisi olla ihmisen tilan taustalla, mutta kappaleissa huomio kiinnittyy lopulta melko kesyihin ja veniaaleihin tekosynteihin. Niistä kärsii toisinaan lähimmäinen, mutta useimmiten syntinen itse maksaa teoistaan hinnan jatkuvan syyllisyyden ja tuloksettoman katumuksen muodossa.

Syntisyys on keskeinen *Valitun kansan* ihmistä määrittävä piirre. Sitä keskeisemmäksi nousee kuitenkin ihmisen ruumiillisuus, jonka käsittely on albumilla erittäin kiinnostavaa. "Mä haluan olla elossa / Löytää täyttymyksen tässä kehossa." Hengellinen etsintä tapahtuu ruumiin asettamissa rajoissa. Hengellinen kaipuu ja etsintä kuvataan hyvin konkreettisesti. Hengellinen epävarmuus ja etsintä kuluttavat nimenomaan ruumista: "Olen ajanut mun kehon loppuun / Jalat pakottanut silti juoksuun / Oksennuksesta vain uuteen nousuun." Suurten kysymysten perässä juokseminen ei päästä ihmistä helpolla – mutta kysymykset eivät myöskään päästä ihmistä otteestaan. Armo ei kuulu levyllä käsiteltyihin teemoihin. Suoritustaso ja rima on asetettu korkealle, mutta apuja ei juuri tule. Jumala piiloutuu ja synti seuraa, vaikka ihminen kuinka juoksis. Luterilaisin ilmaisin voisi sanoa, että jo albumin vanhatesamentillinen nimi viittaa lain saarnaan, joka ei kuulijoita säästele. *Valitun kansan* ies on raskas.

Valitun kansan ihminen on myös yksinäinen. Hänen elämänsään kyllä on muita ihmisiä, "häitä ja hautajaisii", mutta synnin ja ulkopuolisuuden voimat sitovat häntä. Melkein mikä tahansa "virveliryhmä", "pervoilukerho" tai "hiihtoliitto" kelpaisi, jos ihminen vain pääsisi laulamaan Madonnaa sunnuntaisin ja saisi kuunnella yhteislaulua "ykköset päällä". Tarjolla olisi "kahvii ja hyvii voileipiä" eikä kukaan "käännyttä mua pois". Albumilla kuvattu yksinäisyys on traagista, mutta se liittyy kiinteästi ulkopuolisuuden tunteeseen, josta nousevat niin itseironia kuin erilaisia yhteisöjä kriittisesti tarkastelevat huomiotkin. Ihminen voi olla yksin, mutta

hän ei ole tyhmä. Kuvauksista voi tunnistaa suomalaisten herätysliikkeiden piirteitä ja viitteitä vaikkapa evankelikaalisten ryhmien kokoon-tumisiin.

Yksinäisyyteen on tarjolla vas-talääkkeitä. Yhteisöön pääsemisen lisäksi kosketus voi muuttaa kaiken. Pyhä kosketus -niminen kappale käsittelee teemaa varsin intiimistä näkökulmasta. Samalla se sisältää intertekstuaalisia viit-tauksia Madonnan kappaleeseen Like a Virgin, joka mainitaan myös toisaalla albumissa. "Ensimmäistä kertaa haluan antautua / Koske mua, voi luoja koske mua." Myös kirkkoon saapuminen avauskappaleessa Kerran vuodes kirkkoon virittää kuulijan pohtimaan yhteisöön kuulumisen kysymyksiä. Albumin avaava ääniefekti, oven aukeaminen, on keskeinen osa perinteistä kristillistä kuvastoa; samalla se viittaa Madonnan kappaleen Like a Prayer aloitusefektiin.

Musiikillinen toteutus on am-mattitaitoisesti tuotettua poppia, mutta kokonaisuus sisältää vaikut-teita monenlaisista musiikkityy-leistä. Mukana on kirkkomusiikkia ja kuorolaulua, räppiä, ääniefektejä ja niin edelleen. Albumi sisältää paljon viitteitä Espanjaan, missä se on tehtykin. Ehkäpä on men-tävä kauas nähdäkseen lähelle. Espanjan auringosta avautuvat yllättävät näkymät Suomeen, niin musiikilliseen kenttään, ihmisiin kuin hengelliseenkin elämään. Merkitysten ja vastausten etsimi-nen on lähtenyt liikkeelle maise-manvaihdoksesta. Rivi "Mä ostin meille lentoliput Espanjaan" on avain, jota voi kokeilla moneen *Valitun kansan* kappaleeseen.

Etsintä on intensiivistä ja pe-rusteellista – samaan aikaan se on tuloksetonta ja turhauttavaa: "Mä oon hakenu sua luostareista

/ Instagrameista ja Youtubeista / Koraaneista sekä Talmudeis-ta / Mutta ikinä en löydä sua / Olen kokeillu jo aivan kaikkee / Terapeuteilla käyny itkee / Voiko olla etten tehny tarpeeks." Mitä ihminen voi tehdä, kun Jumala kätkee itsensä ja pysyy hiljaa? Espanjalaisista mystikoista Lutherin aikalainen pyhä Juan de la Cruz tunnetaan erityisesti niin sanotun pimeän yön kuvaajana. Pimeällä yöllä hän tarkoittaa hengellisen elämän vaihetta, jossa mikään ei tunnu miltään. Sielu ei saa min-käänlaista lohdutusta vaan kärsii raastavassa tilassa. Jumalasta ei ole merkkiäkään, vaikka Hän on-kin koko ajan lähellä. Nykyihmisel-le puolen vuosituhannen takaisen karmeliittamunkin opetukset tun-tunevat esoteerisilta; nykyteologian teemoista esimerkiksi divine hiddenness -kirjallisuudessa on käsitelty aiheita, jotka avaavat näkymiä myös *Valitun kansan* sanoituksiin.

Albumi kertoo paljon ihmi-sestä ja yhteisöistä. Kysymykseen hengellisen kaipuun kohteesta on kuitenkin vaikea antaa tarkkaa vastausta. Luoja ja Jeesuksen tapaiset puhuttelut esiintyvät usein monitulkintaisissa yhteyk-sissä ja ovat monesti tulkittavissa huudahduksina, eivät välttämättä rukouksina tai suorina puhutte-luina. Ne kuitenkin ovat keskei-ässä osassa ohjaamassa kuulijan huomiota haluttuun suuntaan ja niiden taitava käyttö palvelee sekä valittua kielellistä rekisteriä että albumin sanomaa. Kysymys Jumalasta on vaikea ja turhauttaa etsijää, jonka etsintä vain jatkuu ja jatkuu. Eikö etsivä löydäkään? Vaikka niin on luvattu!

Parhaiten laulajan turhautu-minen näkyy kappaleessa Pidä tunkkis, joka alkaa: "Ihan kuule

tiedoks suuri johtaja / Mulla alkaa vähitellen usko loppua / Helvetisti täällä koitan rukoilla / Mut sulla ei oo koskaan aikaa kuunnella.” Jumalaa – sikäli kuin Häntä mahdollisesti tarkoitetaan – kuvataan hyvin antropomorfisesti. Hänellä on inhimillisiä piirteitä kuten bisneksiä, paksu parta sekä kaljaa ja popcornia. Jumala tarkkailee ja saa nautintoa, kun ihminen haparoi yössä ja sortuu erilaisiin synteihin. Hän ei neuvo tai puutu asioiden kulkuun. Ihminen turhautuu: ”mä olen tosi vihanen / Kun mitään susta ikinä mä kuule en.” Tätä on nykyihmisen pimeä yö Kummeli- viittauksella korostettuna.

Albumi päättyy kappaleeseen Sit ku me kuollaan, josta on lyhyessä ajassa tullut henkilökohtainen suosikkini. Laulajan elämä on tuskaa – monenlaiset ensimmäisen maailman ongelmat piirittävät häntä. Hän astuu koiran kakkaan joka päivä, lehtimyyjät soittelevat jatkuvasti, hän lyö varpaansa kynnykseen ja kaataa maidot syliinsä. ”Kuka jaksaa, kuka tätä jaksaa” lause on sekoitus kysymystä ja tuskan parاهدusta. Ongelmiin on kuitenkin totaalinen ratkaisu. ”Mut se lohduttaa kun aatella voi...” ”Kuolemaa / Oi en malta oottaa et mut haudataan / Kuoppaan pääsen vihdoinkin viimein maatumaan.” Kuoleman jälkeen on tiedossa ”kunnon bailut”, mikä on ”huikeaa”. Taivaalliset juhlat ovatkin ansaittu palkinto kuolemaa janoavalle ja maailman vääryyksistä tarpeekseen saaneelle ensimmäisen maailman uskon-soturille, joka toivoo tulevansa paratiisissa saman tien osalliseksi siellä odottavista nautinnoista.

Aivan Koraanin taivasvisioihin ei kuvaston puolesta yllätä. Tuis-

kun taivaassa eivät neitsyet anniskele juhlijoiille viiniä vaan ”Mummo ja pappa tarjoaa juomaa viileää”. Taivaalliset juhlat vietetään siis isovanhempien kanssa enkelikuoron tahtiin viileiden juomien äärellä. Vaikka taivas- ja kuolemakuvauksessa onkin mukana aimo annos ironiaa, on kappaleessa myös jotakin hyvin terapeutista. Kuolemasta voidaan puhua myös kevyesti ja viihdyttävästi, sitä voidaan käsitellä popin tahtiin ja ruumiillisesti tanssimalla. Korokkarit kattoon ja kuolemantanssit käyntiin!

Sikäli Tuiskun taivasvisio on albumin kokonaisuudelle uskollinen, että siinä ei sanota Jumalasta mitään. Taivaassa on enkeleitä, mummoja ja pappoja, mutta Jumalasta ei jälkeäkään. Teodikeat ja ensimmäisen maailman ongelmat jäävät taakse, mutta suuri kysymys on edelleen auki kuin ruumisarkun kansi viimeisenä päivänä. *Valitun kansan avaa* kirkon oven ääni, albumin toisessa kappaleessa ”valittua kansaa” kutsutaan juhlimaan uutta aikaa ja Tuiskun uutta tulemistä – ja juhlat jatkuvat jokseenkin samantyyppisinä myös kuoleman jälkeen. Ehkäpä tarinan opetus on, että juhliminen on todellisuuden perimmäinen olemus. Ihminen juhlii ja Jumala katselee. Juhlissa, yhdessä toisten kanssa, ihminen hetkellisesti transsendoi itsensä, kohoaa arkensa yläpuolelle ja pääsee kuin rukoushurmiossa oikotietä elämän vaikeiden kysymysten tuolle puolen, pyhän äärelle. On Bailantai! Ja seuraavana aamuna syntistä taas hävettää.

**Joona Salminen, TT
rippikoulupappi
Helsingin
tuomiokirkkoseurakunta**

**LINN MARIE TONSTAD:
Queer Theology: Beyond
Apologetics. Cascade
Companions. Eugene,
Oregon: Cascade Books
2018. 159 s.**

Hieman yllättäen vielä vuonna 2018 on julkaistu teos nimeltään *Queer Theology: Beyond Apologetics*. Yhdysvaltalaisen queer-teologian kultakausi sijoittui 2000-luvulle, jolloin julkaistiin monia tärkeitä teoksia aiheesta, ja Linn Marie Tonstadin teos on uusi kontribuutio alalle, joka odottaa vielä suurinta läpimurtoteostaan. Tonstad vaikuttaa kirjoittamishetkellä Yale Divinity Schoolissa, ja nähtäväksi jää, tuleeko Tonstadista yksi uudenlaisen queer-teologisen tutkimuksen suunnannäyttäjästä 2020-luvulla.

Itsenäisenä teoksena *Queer Theology: Beyond Apologetics* tekee juuri sen, mitä nimen perusteella on ennakoitavissa: esittää Tonstadin näkemyksen siitä, mitä queer-teologia on ollut ja miten queer-teologisen tutkimuksen tulisi uudistua. Tonstad viittaa useassa eri yhteydessä Marcella Althaus-Reidiin, jonka konstrukttiivinen teologia toimii selkeänä innoittajana Tonstadin omalle työlle. Althaus-Reidin teologiset oivallukset saavat myös kokonaisen oman lukunsa, jossa Tonstad taitavasti muistuttaa lukijaa siitä, että queer ruumiillisuus ja seksuaalisuus ovat olleet osa teologista tutkimusta jo ennen varsinaisen queer-teologian syntyä.

Tonstadin teos on laajuudessaan ja pituudessaan virkistävän kompakti kokonaisuus, ainoastaan 159 sivua. Tämän kokonaisuuden sisään mahtuu viisi päälukua,